

A TANTÁRGY ADATLAPJA

1. A képzési program adatai

1.1 Felsőoktatási intézmény	Babeş–Bolyai Tudományegyetem
1.2 Kar	Bölcsészettudományi Kar
1.3 Intézet/Tanszék	Magyar Irodalomtudományi Intézet
1.4 Szakterület	Nyelv és irodalom
1.5 Képzési szint	Alapképzés
1.6 Szak / Képesítés	Magyar nyelv és irodalom (ÖNÁLLÓ SZAK)

2. A tantárgy adatai

2.1 A tantárgy neve	LLM6065 Performativitás és irodalom.						
2.2 Az előadásért felelős tanár neve	Török Ervin						
2.3 A szemináriumért felelős tanár neve	Török Ervin						
2.4 Tanulmányi év	III.	2.5 Félév	6	2.6. Az értékelés módja	vizsga	2.7 A tantárgy típusa	választható, alaptantárgy

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszama)

3.1 Heti óraszám	4	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium/labor	2
3.4 A tantervben szereplő összóraszám	48	melyből: 3.5 előadás	24	3.6 szeminárium/labor	24
A tanulmányi idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					14
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					16
Szemináriumok / házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása					14
Konzultáció					2
Vizsgák					2
Más tevékenységek:					0
3.7 Egyéni munka össz-óraszama	48				
3.8 A félév össz-óraszama	96				
3.9 Kreditszám	4				

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1 Tantervi	•
4.2 Kompetenciabeli	•

5. Feltételek

5.1 Az előadás lebonyolításának feltételei	• előadóterem, alkalmilag vetítő, laptop, hangszórók
5.2 A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	

6. Elsajátítandó kompetenciák

Szakmai kompetenciák	<ul style="list-style-type: none"> • C1.1 • C1.2 • C1.3 • C1.5
Általános kompetenciák	<ul style="list-style-type: none"> • CT1 • CT2

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	A kurzus az irodalmi nyelv cselekvő aspektusát állítja középpontba. Kanonikus és szórakoztató irodalmi, gyerekirodalmi példákon keresztül kortárs irodalomelméleti fogalmak és olvasási stratégiák gyakorlása.
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	<p>A kurzus az alapképzésben részt vevő hallgatóknak szól, így egyszerre szolgálja az ismeretbővítést, az attitűdformálást és a szaktudományos megalapozás céljait. Az előadás az austin-i beszédaktus-elméletből és annak a rákövetkező évtizedekben megfogalmazott kritikáiból és továbbgondolásaiból indul ki.</p> <p>Bemutatja és körüljárja a hétköznapi nyelv austin-i leírásának újszerűségét és fogalmait, valamint kitér az Austin-követő Searle által bevezetett néhány kategóriára, melyekkel a beszéd-cselekvés természetét ragadja meg (pl. a közvetett beszédaktusok kérdése). Áttekinti a performativitást, performansz fogalmak különböző tudományos használati módjait, valamint hogy miért váltak ezek a fogalmak a művészetek és a társadalmi viszonyok értelmezése során különösen virulenssé a hetvenes évektől kezdődően. Ezt követően kitér az austin-i elméletre adott kritikákra és továbbgondolási módokra, leginkább azokra, amelyek az irodalmi szövegek performatív aspektusára fókuszálnak. Derrida, Felman, Butler, Bourdieu érveinek felidézésével, valamint a huszadik század második felének művészeti példáin keresztül azt vizsgálja, hogy a művészeti kommunikáció folyamatában hogyan lehet ezeket a belátásokat irodalmi szövegek elemzése során hasznosítani,</p> <p>Egyrészt az irodalmi szövegek olyan beszéd-cselekvéseit vizsgálja, mint a kinyilatkoztatás, az ígéret, az átok, a hívás, az üdvözlés, a felmentés stb. Ezek a beszéd-cselekvések hogyan állíthatók viszonyba az adott szöveg retorikai aspektusával.</p> <p>Másrészt az irodalmi szövegek esetében a beszéd-cselekvések hogyan kapcsolódnak össze az irodalmi szövegek metafikciós aspektusával.</p> <p>Harmadrészt, azt a kérdést vizsgálja, hogy a művészeti alrendszer a különböző beszéd-cselekvéseken keresztül hogyan kapcsolódik a társadalmi cselekvés más színtereihez.</p>

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1-2. Bevezetés: a beszéd-cselekvések austin-i vázlata. Alapfogalmak. Mit értünk „cselekvésen”? A közvetett beszédaktusok kérdése. Példaelemzések.	előadás	
3-4. A dekonstrukciós kritikák: Derrida/Felman/de Man. A beszéd-cselekvés vizsgálatának egyéb kontextusai. Ígéret, igenlés és (az olvasói) viszontválasz	előadás és szövegelemzés	
5-6. Performativitás és metafikció.	előadás és szövegelemzés	

7-8. Nyilatkozatok, önstilizáció és irodalmi management	előadás és szövegelemzés	
9-10. Performativitás az olvasás folyamatában. „Nyelvi igazságosság” (Hamacher) – a(z) irodalmi nyelv mint az etikai viszony médiuma.	előadás és szövegelemzés	
11-13.. Előítéletesség, szegény, trauma	előadás és szövegelemzés	
14. Összefoglalás		

Könyvészet

Kötelező szövegek:

3-4.

John Langshaw Austin: A mentségek védelme. In Krokovay Zsolt (szerk.): *Felelősség*. L'Harmattan, Budapest, 2006.

Molière: *Don Juan*. Ford. Petri György. Jelenkor, Pécs, 1999. 73–139.

5-6.

Keats: *Föltehetőleg Fanny Brownhoz írott sorok*

József Attila: *Eszmélet*

József Attila: *Ihlet és nemzet*. <http://magyar-irodalom.elte.hu/sulinet/igyjo/setup/portrek/jozsefa/ihletes.htm>

7-8.

Petőfi Sándor: *A XIX. század költői*

Petőfi Sándor: *A helység kalapácsa*

9-10.

Heinrich von Kleist: Az eltört korsó. Fordította Tandori Dezső. In: *Uő: Drámák I*. Jelenkor, Pécs, 1998.

Esterházy Péter: *Javított kiadás*. Magvető, Budapest, 2002.

http://dia.pool.pim.hu/xhtml/esterhazy_peter/Esterhazy_Peter-Javitott_kiadas.xhtml

Kertész Imre: *Sorstalanság*. http://dia.pool.pim.hu/html/muvek/KERTESZ/kertesz00004_kv.html

Szakirodalom :

Pál József (szerk.): *Világirodalom*. Akadémiai, Budapest, 2005.

John Langshaw Austin: *A tetten ért szavak*. Akadémiai, Budapest, 2005.

J. L. Austin: A tinta kiöntésének három módja. In Krokovay Zsolt (szerk.): *Felelősség*. L'Harmattan, Budapest, 2006.

H. Paul Grice: A társalgás logikája. In Pléh Csaba – Síklaki István – Terestyéni Tamás (szerk.): *Nyelv – kommunikáció – cselekvés*. Osiris, Budapest, 1997. 213–227.

John Searle: Közvetett beszédaktusok. In Pléh Csaba – Síklaki István – Terestyéni Tamás (szerk.): *Nyelv – kommunikáció – cselekvés*. Osiris, Budapest, 1997. 62–81.

Paul de Man: Mentegetőzések (Vallomások). In *Uő.:Az olvasás allegóriái*. Ictus-JATE, 1999. 373-407.

Jacques Derrida: Aláírás esemény kontextus. Antal – Kicsák – Széplaki (szerk.): *Performatív fordulatok*. Líceum-L'Harmattan, Eger, 2015. 41-71.

Judith Butler: Burkolt cenzúra és diszkurzív ágencia. In Antal Éva, Kicsák Lóránt, Széplaky Gerda (szerk.): *Performatív fordulatok*. Líceum, Eger, 2015. 111–153.

Shoshana Felman: *The Scandal of the Speaking Body: Don Juan with J. L. Austin, or Seduction in Two Languages*. Stanford UP, Stanford California, 2003.

http://barbaralazara.yolasite.com/resources/the_scandal_of_the_speaking_body.pdf

Fogarasi György: Performativitás/Teatralitás. In *Apertúra* 2010/ősz. <http://apertura.hu/2010/osz/fogarasi>

Molnár Gábor Tamás: Hajótörés olvasóval. Performativitás és nyelvi struktúra Petőfi Sándor *Föltámadott a tenger* című versében. In Bónus Tibor, Lőrincz Csongor, Szirák Péter (szerk.): *A forradalom ígérete? Történelmi és nyelvi események kereszteződései*. Ráció, Budapest, 2014. 272–290.

Jonathan Culler: Aposztrophé. Ford. Széles Csongor. *Helikon* 2000/3. 370–389.

8.2 Szeminárium / Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. téma: Szervezési kérdések, értékelés módja A hallgató kötelezettségei (feladatai): kötelező jelenlét, témaválasztás a bemutatott félévi anyag alapján	Tanár-diák dialógus	
2. téma: Molière: <i>Don Juan</i> . Ford. Petri György. In Molière: <i>Drámák</i> . Jelenkor, Pécs, 1999.	Vitaindító, dialógus, szövegösszehasonlítás	
3. téma: Molière: <i>Don Juan</i> vagy a kőszobor lakomája. Ford. Illyés Gyula. In <i>Molière összes drámái</i> I. Osiris, Budapest, 2002.	Vitaindító, dialógus, filmelemzés	
4. téma: Rousseau: <i>Vallomások</i> . Ford. Benedek Marcell, Benedek István. Helikon Klasszikusok, 1962.	Vitaindító, dialógus, szövegösszehasonlítás	
5. téma: Petőfi Sándor: <i>Föltámadott a tenger</i> .	Vitaindító, dialógus, filmelemzés	
6. téma: Petőfi Sándor: Anyám tyúkja; Akasszátok fel a királyokat	Vitaindító, dialógus, szövegösszehasonlítás	
7. téma: Keats: Föltehetőleg Fanny Brownhoz írott sorok	Vitaindító, dialógus, filmelemzés	
8. téma: Baudelaire: <i>Les petites vieilles</i>	Vitaindító, dialógus, szövegösszehasonlítás	
9. téma: Dániel András: <i>A könyv, amibe bement egy óriás</i> . Betűtészta, 2015.	Vitaindító, dialógus, filmelemzés	
10. téma: Esterházy Péter: <i>Javított kiadás</i> . Magvető, Budapest, 2002.	Vitaindító, dialógus, szövegösszehasonlítás	
11. téma: Borbély Szilárd: <i>A testhez</i> . Kalligram, Pozsony, 2010.	Vitaindító, dialógus, filmelemzés	
12. téma: Petri György: <i>Át meg át a napsütötte sávon</i> .	Vitaindító, dialógus, szövegösszehasonlítás	
13. téma: Helen Fielding: <i>Bridget Jones naplója</i> . Ford. Sóvágó Katalin. Budapest, Európa, 1999. Rácz Zsuzsa: <i>Állítsátok meg Terézanyut!</i> Budapest, Édesvíz, 2002. Parti Nagy Lajos: <i>Ibusár. Zenés-táncos huszerett</i>	Vitaindító, dialógus, filmelemzés	
14. téma: Összegzés	Tanár-diák dialógus	
<p>Könyvészet</p> <p>Török Ervin: Elbeszélés a populáris irodalomban. http://www.jgyph.hu/mentorhalo/tananyag/Elbeszeles_kesz/6_lecke_a_szingliregny_s_a_bridget_jones_naplja_s_az_iltstok_meg_terzanyut.html</p> <p>Lőrincz Csongor: Tanúságtétel, erőszak, archívum. Esterházy Péter: <i>Javított kiadás</i>. In Uő: <i>Az irodalom tanúságtételei</i>. Ráció, Budapest, 2015. 333– 358.</p> <p>Margócsy István: Petőfi és az irodalmi gépezet: In Margócsy István: <i>Petőfi Sándor</i>. Korona, Budapest, 1999. 48–75.</p>		

9. A szakmai testületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

- A tantárgy tartalma összhangban áll a komparatiztika tantárgynak Európa bolognai rendszerű egyetemeken oktatott, hasonló elnevezésű féléves tantárgyai tartalmával.

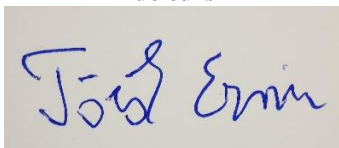
10. Értékelés

A tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Ennek aránya a végső jegyben
Előadás	Az előadások anyagának (szépirodalom és szakirodalom) ismerete	vizsga	50 %
Szeminárium	Egy elemzés készítése: a téma szakirodalmának használata egy a kurzus során legalább érintett művön.	elemző dolgozat	50%
10.6 Standard minim de performanță:			
<ul style="list-style-type: none">• A kötelező szépirodalom és szakirodalom elolvasása• maximum 2 hiányzás a szemináriumokon• 7-8 oldalas dolgozat megírása• Vizsga az előadások anyagából			

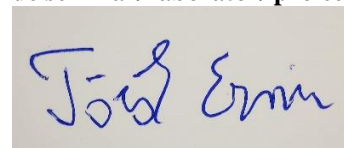
Data completării

11.04.2020

Semnătura titularului de curs

Semnătura titularului de seminar/ laborator/ proiect

Data avizării în departament

17.04.2020

Semnătura directorului de departament

Data avizării la Decanat

28.04.2020

Semnătura Prodecanului responsabil

Ștampila facultății